

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP

Megjelenik minden hétfőn.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egyes szám ára 16 fillér. — Nyilttér sora 40 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csikszeredában, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája Csikszeredában, hová a hirdetések, nyilttér közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olcsón számíttatnak.

A szomszédban.

Csikszereda, 1907. szept. 21.

A marostordamegyei állapotok oly mérveket öitöttek, hogy ha a fertőző betegség áthurcoltatik más vármegyékbe is, a sérelmeknek, az erőszakoskodásoknak, s az ebből származó személyi és társadalmi surlódásoknak egész láncolata fog napirendre kerülni a nemzetiségi agitátorok gunyos hahotája között.

Mi a kérdést nem pártpolitikai, tehát nem ellenzéki, nemis alkotmánypárti, hanem tisztán törvényességi szempontból bíráljuk meg, s ha a szenvedély nélküli, higgadt felfogásból leszűrt eredmény talán nem egyezik sokak véleményével, kérjük még egyszer tekintésük meg a képet minden irányu világitásban. Abban igazat fog nekünk adni minden egyes gondolkodásu ember, hogy nagy tapintatlanság volt ifj. Ugron Gábort Marostorda megyébe vinni főispánnak, valamint nagy tapintatlanság lenne általában őt a Székelyföldön helyezni el. Hiába! Bizonyos dologtól őt elválasztani nem lehet. Jó volt ő Ugocsába, de nem jó Marostordamegyébe.

De nem ez a kérdés lényege, ha-

nem az, hogy érvényes-e az 1881. évi XXI. t.-c. 79. §-a? és ezt azért teszszük kérdésbe, mert a belügyminiszteri gyakorlat szerint úgy látszik nem érvényes. Tovább kérdés az, hogy Nagy József alispán és Erődsi főjegyző a törvényes, vagy a darabont kormány alatt választattak-e?

Az kétségtelen, hogy az 1886. évi XXI. t.-c. 79. §-a sem eltörölve, sem más törvény által módosítva nincs; az is kétségtelen, hogy Nagy József alispán és Erődsi főjegyző a törvényes kormány uralma alatt törvényesen választottak meg. Ők tehát a 6 évi ciklus letelte előtt, csak fegyelmi uton kimondott hivatalvesztéssel mozdíthatók el állásaikból.

Ha Nagy József és Erődsi a törvénytelen kir. biztos rendelkezéseit teljesítették, ha csak egy lépést is tettek Vozári kir. biztos támogatására, törvénytést követtek el, és az 1906. ápril 9-én kinevezett nemzeti kormánynak első kötelessége lett volna őket megfelelő fegyelmi vizsgálat elrendelésével állásaiktól rögtön felfüggeszteni, s ha a vármegye attól óvakodott volna is, végső fokon hivatal vesztéssel büntetni, s így járnai el az ország összes vármegyéiben és a kormányi kinevezéstől függő hivatalok minden ágaza-

tában, ridegen, kiméletlenül, minden személyi válogatás nélkül. Nem tette, és neincsak szemet hunyt, hanem a darabont kormány kinevezéseit sankcionálta, s állás nélkül maradt hazarülő ekzisztenciáit magas hivatalokba helyezte. Ki itt a hibás? Ki adott lábat vakmerő botrányok rendezésére? Ki engedte meg, hogy paktáljanak egyikkel is, másikkal is? — Bizony a hiba Marostordamegyén kívül keresendő. —

A sajtó igazságtalan kezdeményezésére elfogult volt az egész magyar közvélemény. Nem a Fejérváry, nem a Kristóffy embereiben kereste a bünt. Vissza ment az előző kormányok idejére, mikor még a közigazgatási szolgálat hazafias dolog volt, s azokat a tisztviselőket kezdette zaklatni, kiket a vármegye törvényesen választott, kik a vármegyének becsületes szolgálatot tettek.

És e hiba most még tetéztetik az autonomia megsértésével. Megáll az esze az embernek, s a szivszorongástól elakad a lélekzete midőn a lapok hasábjairól olvassa a vármegye házába betörő csendőrök dicsőítését. Ki vitte be azokat Marostorda vármegye szék-házába? A főispánnak joga nincs erre, mert a darabont kormánynak ez az

intézkedése az utasításból törölve van. Nyilván bevitte az alispán és az alispáni helyettes. Hanem aztán Nagy József alispán hatalmával csunyán is visszaélt, midőn ezt cselekedte; másfelől Reicher Aladár alispáni helyettes sem kevésbé hibás, midőn Erődsi főjegyzőt a vármegye házából csendőri karhatalommal vezetette ki. Ez a hatalomnak minősíthetlen duhajkodása; s ifj. Ugron Gábornak, ha tapintatos akart lenni, teremtményét e darabont fogástól eltiltania kellett volna, s ha nem engedelmessékedik, épen úgy kitenni a szűrést, mint Vozári lakájának. Itt van elkövetve a legnagyobb hiba. A vármegye házába csendőrnek helye nincs; aki oda tekintélyének vagy hatalmi sulyánnk éreztetése végett beviszi az a legterhesebb fegyelmi vétiséget követi el, s ha most pártszenvedély nélkül igazságosan akarnak eljárni, Reicher ur is épen úgy felfüggesztendő, mint Nagy József alispán.

Van annak az eltávolításnak más módja, van annak a hivatali ténykedés megakadályozásának más eszköze, a melyeket alkotmányos államokban alkalmazni szoktak, miért nem követék azokat?

Aztán az a fegyelmi törvény nem

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCSÁJA

A székely kivándorlási alap eredete.

(Folytatás.)

Udvarhelyről Kozák Marci 12-ted magával megérkezett a nagy nap délutánján s a mint a nagyerdei ut didergéseiből nem kis panaszok után magához térhetett, a zenekar tribünjén szemlét tartott s meglepedése jelül bandájával együtt Farkasnál a mi katonákra nagyot vacsorázott. Már az így volt szokásban akkor is s úgy hallottam ez a cigány honorárium maig is tartja magát.

A bál kezdete esti 8 órára volt kitűzve úgy falusiason, nem mint most éjfél felére. Midőn a rendezőbizottság élén a szép, daliás természetű, gyönyörű nagy fekete szakálu Györffyvel megjelent, a már gyülekezni kezdő publikum meglepedésének egy általános ah!-val adott kifejezést.

Ez kérem nem volt tréfa dolog, csak hogy össze nem csókoltak.

A hogy Mikó Antal főkirálybíró családjával megérkezett, Kozák rázen-dítette a lassu csárdást, a sarkantyú

pengeni kezdett s attól kezdve szünetig izgett-mozgott mindenki, már a kiltől hogy telt. Mi kétszer is gallért váltottunk s még vizet sem ittunk, hogy annál jobban győzzük a magunkra vállalt nagy munkát. Nem volt akkor sem boszton, sem kekvok, hanem apróztuk a csárdást, rezgettük a mazurkát, rohantuk a polkát, suroltuk a walcert s megpihentünk a francia négyes lejtései közben s végezetül bemutatottuk az Adorján Imre által be-tanított körmagyar szépségeit.

Szünet után belekezdettünk a kottilionba s Györffy az 1848/49-iki híres 12-dik zászlóalj vitéz parancsnoka megmutatta, hogy nemcsak jó katona, azután tapasztalt jogász, hanem híres táncos is s mint ilyen, annak minden bolondságait végig csináltatta úgy, hogy a sok rendjel alatt úgy néztünk ki, mint valami disponibilis tábornokok.

Reggel 7 óráig nem mozdult onnan senki, oly nagy kelete volt a táncnak s benn az étteremekben a bornak. Hanem akkor a tisztelt publikum mégis csak oszladozni kezdett s 8 órakor már magunkra maradtunk, hogy a hagyományos mütétet végrehajtsuk a

nagyteremben. Midőn javában dolgoznánk, kívül zaj keletkezik, az ajtó szárnya kitarul s C. S. az öcsésével, C. K.-val nyakunkba borul és hogy megmutassák mennyire szeretnek minket, elmondják, hogy utközben leugrottak a kocsiról s visszajöttek hozzánk. Persze volt aztán ne mulass, reggelit rendeztünk s a mellett élményeinket addig-addig beszéltük, a míg szétpolyogtunk, ki ide, ki oda az igazak álmát aludni.

Néhány nap mulva hivatalos dolgaink rendbe hozása után újból összejöttünk, a bevételt és kiadást részletesen összeállítottuk s ekkor nagy örömünkre kitűnt, hogy a tiszta jövedelem 2610 ft.

Örökre kár és hálátlanság is, hogy az adakozók névsorát meg nem tartottuk, de hiába, minket akkor csak az eredmény érdekelt s ha tényeinknek a messze jövőt érdeklőleg tudatával birtunk is, nem gondoltuk meg, hogy ez apró részletek mily gyönyörű és hatásos világitásai lennének a fenséges képeknek.

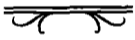
Ezen alkalommal elhatároztuk, hogy a 2610 ftot s az ezután netalán ezen célra adandó összegeket tö-

készítjük s a pénz addig kamatoztatjuk, a míg 1 millió forintra kinövi magát, mikor aztán annak összes kamatait a már is nagy mérveket öltött székely kivándorlás megakadályozására fordítjuk, mert jól tudtuk és előre láttuk mi azt, hogy állami alakulásunk nem oly irányban halad, a mely nagyobb áldozatot engedne a magyarság egyes rajainak megmentésére s tudtuk, hogy azon csak társadalmi uton enyhíthetünk. Fájt, hogy rögtönös segítséget nem nyújthattunk, miután mi magunk is ahhoz közel állottunk s ha láttuk, hogy a jogok, kiváltságok és szabadsalmak lefoglalásával, az idegen elemek kapzsóságának elnézésével a veszedelem egyre nagyobb mérveket ölt, vértett szívünk tehetetlenségünk miatt; vigasztalt azonban az a tudat, hogy késő unokáinknál talán célt érünk s fáradozásunk gyümölcse még elég korán, kapuzárás előtt érkezik meg.

A pénzt kamatozás végett átadtuk Balásy Lajosnak, ki azt hat éven át kezelte s 1875. július 30-án 6% kamataival együtt 3510 ft összegben további kezelés végett a törvényhatóság rendelkezésére bocsátotta, az pedig „Csikszék nevelési kölcsönpénz-

is azért van, hogy a főispán egyszerű felterjesztésére, pláne titkos távirati jelentésére, ha a hatalom úgy akarja, az egész tisztikar felfüggesztessék a belügyminiszter által; — ezt megtehette Kristóffy József törvénytelenül, de nem teheti meg gr. Andrássy Gyula törvényesen; mert így az alispán felfüggesztésének az a látszata van, hogy miután egyik párt erőszakoskodása ellen tiltakozott s védte a vármegye autonóm jogát, pusztulnia kell. Hiszen ily felfogásban minden kormány változás alkalmával a miniszterek egymás embereit rövid uton elkergethetik; de éppen azért van az a 79-ik §, hogy ilyen minden törvényes ok nélkül csupán főispáni és miniszteri szeszélyből ne következhessek be.

Kérdés sem szenved, van ok mindkettőnél az eltávolításra, de van ok a harmadiknál is. Azonban ez az eltávolítás történetik törvényesen, hivatalvesztési ítélet alapján, mert, amíg ez kimondva nincs, addig az az egyén a vármegyének törvényesen megválasztott tisztviselője, az csak az állásával összekötött teendő végzésétől tiltandó el, de a vármegye házához erőszakkal el nem távolítható, mert személyétől az állás még elválasztva nincs. — Gr. Andrássy Gyula magyar belügyminiszter alkotmány megsértést nem akaratott, a vármegyék feletti ellenőrzési jogot így nem gyakorolhatja, vagy ha igen, akkor köszönjük az ilyen magyar alkotmányt.

tárabár" helyezte el, a nélkül, hogy ahhoz valaki bár csak egy fillérrel is járult volna.

A pénz „Székely kivándorlási alap” címen külön naplóban kezeltetett, a havi vizsgálatok alkalmával a hivatalos ellenőrzésnek az is ép úgy tárgyát képezte s képezi ma is, mint más alapok és ki van zárva, hogy abból csak egy krajcár is elkallódjék s mégis hol magán uton, hol hirlapilag oly megjegyzések tételtek, melyek a kezelés tisztaságát mintegy kétségbe vonták. És ez csak úgy érthető, ha megismeri a nyilvánosság, hogy ezt az alapot egyik-másik svindlízó egylet, léha alkalmi társaság megkaparintani igyekezett s miután a kezeléssel megbízott hatóság mindannyiszor visszautasította szemérmellen tolokodásaikat, elég gyávák voltak meggyőződésük ellenére, az undort keltő meggyanúsítást is segítségül kérni.

Ez indított engemet arra, hogy egyszer mindenkorra utját vágjam a jogosulatlan beavalkozásoknak, minél fogva 1902. december havában még életben levő gyűjtőtársaimmal abban állapodtam meg, hogy tekintettel az alap növekedésére s rendeltetésének szabályozatlanságára, okmányszerűleg hagyjuk hátra az utókor számára annak eredetét és célját annyival inkább, mert már is kevesen vannak, kik az val ismeretesek s egyedül csak mi is vagyunk hivatva arra, hogy egy ily okmányt kiállítsunk s abban a mi és elhalt barátaink akaratát megörökítsük.

A mezőség eloláhosodásának okai.

(A Székely Társaságok Szövetségének 1906. aug. 6-án Szamosújváron tartott közgyűlésén gróf Belten István által „A mezőség és az erdélyi magyarság” című felolvasott munkájából.)

(Folytatás és vége.)

Az oláhság bevándorlása és betelepítése megszűnt ma és ennek dacára nem tagadható azon tény, hogy a mezőségi magyarság az oláhsággal szemben hátrébe szorult. Nem akarom azt mondani, hogy fog, mert ez a tényeknek nem felel meg, ezen a helyen is óva intek minden tuzástól, mert hiszen evel csak magunkat vezetjük félre, anélkül, hogy a magyarság ügyén egy hajszálnyit is lendítenénk. — 1839-ből, Lenk tábornok munkájából, ki egész Erdély népességét népfajok szerint írta le, tudjuk, hogy azon időben nem 45, hanem 85 magyar többségű községünk volt a mezőségen. Azóta vesztettünk 56 községet, nyertünk 16-ot, tiszta veszteségünk tehát majdnem 50 százalék. Veszteségünk legnagyobb a kékesi járásban, hol 13 falu lett magyar többségűből oláh többségűvé, amint egyáltalán a szolnokdombokai magyarság bizonyult olyanoknak, mint amely kevés ellenálló képességgel bír. Sokak előtt fenti szám talán túlzottnak látszik, magam is első pillantásra megdöbbenem és nem voltam hajlandó annak hitelt adni, annyival inkább, mert utána nézve a későbbi népszámlálási adatoknak, arról győződtem meg, hogy 1870 óta, tehát az újabb alkotmányos aera óta veszteségeink aránylag sokkal csekélyebbek. Sőt egyes vidékeken határozott haladás konstatálható.

De ne feledjük, hogy az 1839. és 1870. közötti időre esik a 48-iki forradalom, mely az erdélyi magyarságra nézve, sok helyt katasztrófászerű pusztulást jelentett és ugyanezen korszakba esett a majdnem 20 évig tartó abszolutizmus is, mely mindenütt a nemzetiségeknek kedvezett és a magyarság gyászos elnyomatásával, pusztulásával járt.

Azonban dacára ezen újabbról, kedvezőbb jelenségnek, ne feledjük soha, hogy a mezőségi magyarság mily veszélyeztetett helyzetben van. Egyhármada ezen magyarságnak oly községekben van szét szórva, ahol a lakosság túlnyomó nagy többségének más a vallása, más az anyanyelve. Még azon községek is, melyek magyar többségűek, többnyire körös-körül idegen községektől vannak körülövezve.

Az eloláhosodásnak ez a legfőbb oka és magyarázata. Hiszen már a gyermek, az utca porában a falu többi gyermekeivel játszadozva, azoktól mást, mint oláh szót nem hall és azok többségben lévén, ő az, ki alkalmazkodik. — Felcseperedvén, esetleg elmege cselédnek, hol a gazda maga is, de ha ez nem, úgy a többi cselédség, különösen ha a gazdaság nagyobb, bizonyára nagyrészt oláh: itt is csak oláh szót hall, még a gazdatisztelő is, kik előszere-ttel használják ezen nyelvet. Itt a többiekkel együtt megtartja az oláh ünnepeket és ezekhez is szokik hozzá.

Aztán besorozzák katonának, hol társai nagyrészt megint csak oláhok, még a káplárja, őrmesterje, sőt a tisztje is az, mást, mint oláh beszédet vagy legfeljebb németet, nem hall. Ha onnan haza kerül, akivel érintkezik, újból csak oláh. Ha a korcsmába megy, vagy ha vásárba jut, ha a falusi bíróval van baja, vagy a község-házánál jár, mindig, mindenütt, egész életében csak ezt hallja, mert hiszen ez van többségben. Csoda-e, hogy az érintkezés-sel, a nyelvel együtt reáragadnak lassanként a szokások, az életbeosztás, a gazdasági rendszer, a külső viselet, az egész gondolkodás, érzésmód és felfogás is. Hiszen ha az intelligens ember hosszabb időt tölt külföldön, idegen környezetben, a nyelvel együtt sok minden mást is megtanul és sokban átalakul, átídomul, Lehet-e

akkor csodálkozni, hogy az egyszerű tanulatlan ember, kiből kisebb az ellenálló erő, kiből nincs meg a belső reakció, az idegenek megítélésére a képesség, kinek élet-felfogására, saját egyéni gondolkodására sokkal kisebb mértékben bír hatással, mint a környezet utánzása, a megszokás, ha egy életet tölt, legzsengőbb gyermekkorától fogva más nemzetiségűek között, hogy ezekhez hogy alkalmazkodik és átídomul?

Még a birtokos magyar gazdaemberben, a jobb módúban megvan a paraszt-bűszkeség, a másoktól való megkülönböztetés, a kitűnés iránti hajlam, amely nem engedi, hogy mindenféle rendű emberrel összeálljon, amely neki öntudatot, önérzetet ad és amely őt saját egyháza, felekezete, saját rendje és nemzetiségéhez ragaszkodóvá és néha ezek zászlóvivőjévé teszi, mert arra készíti, hogy ezen a téren is előkelőbb szerepet igyekezzen játszani.

De a szellér-ember, a napszámos, a cseléd, a külbirtok nélküli munkásember és ez 56% teszi a lakosságnak, amint látuk az kicsi legénynek éri magát, az meglapul, az nyomoruságban társakat keres, nem feltűnni, hanem észre nem vedődni törekszik, mert ha nem tenné, fél, hogy még nagyobb baj éri. Ő az, ki leghamarabb és legkönnyebben oláhosodik, ki előbb felveszi a vallást, mert az tudatlanságának, babonájának, melyet a pápa jól kihasznál, inkább megfelel és ha egyszer áttért, menthetlenül elveszett a magyarság részére.

Az eloláhosodás veszélye ezek szerint a magyarság elszórtóságában, az emberi faj általános és a parasztelel különös pszichológiájában, a birtoktalan munkásosztály tudatlanságában és abban rejlik, hogy különösen ezen osztálynak nincs vezetője, nincs támasza, nincs szervezete, mely jóindulattal és humánusan, de bizonyos határozott fegyvellemmel is vezesse.

Hírek a székelykiállításról.

A székelykiállás anyaga már teljes mértékben együtt lévén, illetve a bejelentések számbavételén, oly impozáns és szép kiállításra van kilátás, a minő még hazarészünkben soha sem volt. Éppen az különbözteti meg általában az erdélyrészi kiállításokat, hogy azok mindig a felőlet anyagokkal hatottak. Kevesebb dísz és pompa, minimális anyagi eszközök, de dus kollektívok, gyönyörű állatok, tárgyak és első sorban gyakorlati célok szolgálata jellemzik a székelykiállítást!

*

Érdekes előadás az emberi és állati tuberkulózisról. A székelykiállítás második napján, szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor, Sepsiszentgyörgyön a vármegyeháza dísztermében rendkívül fontos és közérdekű szakelőadást tartanak Dr. Benedek Zoltán nagyajtai járásorvos és Betegh Lajos fiúmei törvényhatósági állatorvos: „A tuberkulózis újabb biológiai elmélete dualisztikus alapon és a Spengler-féle ojtások ismertetése” címen. Az előadást mikroszkopikus bemutatásokkal fogják kísélni. Ezen alkalomra az előadók és a kiállítás igazgatósága minden érdeklődőt ez uton is meghív. Bemenet díjtalan.

*

Méhészeti előadás. Incze Manó angyalosi tanító, a székelyföldi méhészet kiváló ismerője a méhészet köréből mutatóanyagokkal kapcsolatban a kiállítás ideje alatt érdekes felolvasást

fog tartani. Gazdaközönségünk figyelmét előre is felhívjuk a tanulságosnak ígérkező előadásra, melynek pontos idejét később fogjuk közölni.

*

Az antialkoholizmusról tart előadást ugyancsak e napon és helyen és a fenti előadás után: Szabó György nagyernyei r. kath. esperes-plebános, kinek érdekes előadását a kiállítás igazgatósága szintén az érdeklődők figyelmébe ajánlja.

*

A néprajzi osztály. A kiállítás igazi székely jellege legfőképpen a kiállítás ötödik osztályában fog kidomborodni. Az eddig történt bejelentések már biztosítják a kiállítás ezen csoportjának sikerét. A néprajzi és háziipari csoportok keretében sok jellemző népeleti tárgy lesz bemutatva. A három székemegyei székely szobában házberendezési tárgyak, a fonás-szövés számjai, népviseleti tárgyak, varrottasok különböző használati tárgyak, házi és gazdasági eszközök lesznek kiállítva. Állandóan működésben lesz egy régi rendszerű házi szövőszék (osztovata), ugyancsak a szövés-fonás többi eszközei is. Összehasonlításként fel lesz állítva a sepsiszentgyörgyi Első Székely Szövőgyár egy kézi szövőgépe. Teljes kollektívában lesznek bemutatva a különböző székely varrottasok. A legnagyobb kollektívát az Erdélyi Kárpát Egylet és a Székely Nemzeti Múzeum állítja ki.

Az udvarhelymegyei iparfejlesztő bizottság, ugyancsak a csikvármegyei gazdasági egyesület csoportos kiállítása is sok érdekes anyagot mutat be. Utóbbinak keretében lesz elhelyezve egy csikmgyei szoba, melyben a tulajános butor berendezésén kívül működni fog festékes szőnyegvet szövő osztovata s egy csikmadarasi régi szerkezetű fazakas-korong.

A háromszéki és csikmgyei székely szobákon kívül a brassómegeyi gazdasági egyesület s a bétfalusi nőegylet csángó, szász és oláh szobát is fog bemutatni.

A székelyföldi természeti kincsek köréből is nagyobb kollektívok vannak már bejelentve s így a kiállítás jó alkalmat nyújt, hogy a kik a Székelyföld gazdaságilag értékesíthető kincseit tanulmányozni akarják, ezt nagyobb fáradság nélkül megtekinthessék.

A forgalomban levő székely ásványvizek teljes kollektíváján kívül néhány olyan székely ásványviz is lesz bemutatva, melyek értékesítéséről gondoskodás eddig még nem történt. A kiállítás ezen csoportjának tanulmányozása céljából az „Angol ásványviz kiviteli szindikátus” igazgatója és több tisztviselője a kiállítás egész ideje alatt városunkban fog időzni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Esküvő. Puskás József szászrégeni m. kir. állatorvos folyó hó 15-én délelőtt vezette oltárhoz Révész Gyula helybeli törvényhatósági állatorvos kedves és művelt leányát, Ilonkát. Gratulálunk.

Kész a kiegyezés.

Kéz alatt arról értesültünk, hogy a Lajthán tuli tartományokkal megvan a kiegyezés, és csak azért tartják titokban egyideig, mivel demonstrálni kívánják az ország előtt a nagy nehézségeket, melyek annak megkötésével jártak.

Meg van, és pedig 1 százalék kvóta emeléssel, miért rekompenzáció-képp kaptunk semmit.

Bizony ezért kár volt annyit számuldozni Bécsbe; ezt az eredményt itthon összedugott kézzel is elérhette volna a tisztelt kormány.

Mit szól ehhez a nagy függetlenségi tábor? Valószínűleg semmit, mert hiszen százezer szurony áll a hátánál, s attól ijed meg a vezér.

Sajnos volna, ha így állana a dolog; éppen azért fenntartással közöljük e hirt.

— **Oláh virtus** mostanában úgy látszik, hogy nagyon lábra kapott. Hol a honvédek magyarsága, hol pedig a magyar dal hallgatása sérti a vérebegek fülét. — A napokban itt Csikszeredában is megtörtént az a vérig sértő arcatlanság, hogy egy itteni előkelő kávéházban vidám mulató társaság hallk magyar nótázását — mit a cigány kísért; egy virtuskodó oláh gyász vitéz — elég vakmerően — mint egy nem tetszését nyilvánítva a magyar zene hallgatása fölött, a legnagyobb megbotráncozásra, holmi zsukáta és több magyar gyűlöli oláh bogaras nóták zenéltetéséhez fogott. Figyelmeztessük a virtuskodó oláh atyafit, hogy még Magyarországon vagyunk, s tessék ennek szokásait követni, s ha ezt oláh hazafisága nem engedné, úgy szedje össze a sátorfáját s menjen csak hazájába, mert ilyen szemtelenségeket nem fogunk tűrni.

— **Skárlát-járvány.** Csikszögöd községbe a mult hetekbe beüfött a gyermekek legnagyobb ellensége: a skárlát. — Mint értesülünk, fordultak elő tömeges megbetegedések és nagyobb számú elhalálozások is. Állítólag most már Zsögöd községben a járvány szülő félemben van. — Tudomásunk szerint városunkban eddigelé egy eset fordult elő. Felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét arra, hogy a járvány terjedése ellenében minden lehető intézkedést tegyen meg.

— **Kántori kinevezés.** Csikszépvizre kántornak Sándor Zsigmond gyergyóremeti segédkántor neveztetett ki.

— **Meghívó.** A vármegyei községi és körjegyzők évi rendes közgyűlését, az egylet elnöksége Csikszeredában e hó 24-én, délelőtt 10 órára hívta össze, a vármegye-ház kisebb tanácskozási termében, ez uton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Uj vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter a brassó-háromszék megyei helyi érdekű vasúttársaságnak Kézdivásárhelyről kiindulólag a kászoni községekig rendes nyomtávolságu helyi érdekű vasut építésére előmunkálati engedélyt adott.

— **Pályázat kisipari mintaműhelyek elnyerésére.** 30.389—907. km. sz. A Székelyföld kisiparának fejlesztése céljából elhatároztam, hogy egyelőre tíz kisipari mintaműhelyt létesítsek szakmájukban kiváló előmenetelt tanusító és egyénileg teljesen megbízható olyan ifju székely iparos segédek részére, kik a Székelyföldön végleg letelepedni és iparukat önállóan üzni szándékoznak. A tíz mintaműhely elosztásánál figyelemmel voltam azon szempontokra, hogy azok a már meglévő helyi ipar érdekeit ne sértsék, hanem a hiányzó, vagy még nem eléggé fejlett iparágak meghonosításával közszükségletet is elégítsenek ki. A tíz mintaműhely közül iparnemenként kap: Maros-Vásárhely egy bőrödös (összszekötve pénztárca készítésel) műhelyt és egy hentes műhelyt; Szászrégen egy asztalos műhelyt; Csikszereda egy kerékgyártó műhelyt; Gyergyószentmiklós egy szücs (béllo- és sapka szücs) műhelyt; Sepsiszentgyörgy egy cserépkályha műhelyt; Barót egy lakatos műhelyt; Székelyudvar-

hely egy kárpitos műhelyt; Székelykeresztur egy szijgyártó műhelyt; Parajd egy pékműhelyt. Állami adományképen kapják a fent elősorolt műhelyek a mintaszertü szerszám és gépfelszerelést és az ipar megkezdéséhez első szükségletül némi anyagkészletet.

E mintaműhelyek odaitélésére pályázatot hirdetek a következő feltételek mellett: 1. Pályázhatnak székelyföldi illetőségű iparos ifjak, kik felszabadulásuk óta legalább 5 éven át segéd munkásként állandóan dolgoztak, nagykorúságukat elérték, katonai kötelezettségüknek eleget tettek, vagy az alól mentesítve vannak. 2. A pályázati kéréshez csatolandó: a) a munkakönyv, b) a katonai szolgálati könyv, vagy a mentesítést igazoló okmány, c) a szakképzettséget igazoló bizonyítványok mesterektől és kiállítási okmányok, d) erkölcsi bizonyítvány és e) orvosi bizonyítvány. 3. A kérvényben a folyamodó részéről leírása kívánatik annak, hogy: a) hol és kinél szabadult föl, b) ismereteinek bővítésére milyen tanulmányutakat tett és c) a mintaműhely elnyerése esetén milyen munkákat szándékozik különösen előállítani. 4. A mintaműhely felszerelése 5 éven át az állam tulajdonát képezi s csak azután, ha az illető iparos a feltételeknek mindenben megfelelt, megy véglegesen tulajdonába. Ez idő alatt a mintaműhely odaitélésekor meghatározandó egy vagy több inast köteles tartani és szakmájában kiképezni. 5. A pályázati kérvények a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez címzendők és a marosvásárhelyi állami székelyföldi iparmuzeum igazgatóságához folyó évi december hó 15-ig beküldendők. Kelt Budapest, 1907. augusztus hó 20. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

— **Természetbúvárk megyénkben.** A budapesti paedagógiai intézet II. éves hallgatói Váncs Jenő és Koch Ferenc vezetésével szeptember hó 1—14-ig nagy kiránduláson vannak vármegyénkben. A társaság teljes gyűjtő felszereléssel van utban s e növény és állatvilág képezi kutatásaik tárgyát. Uti programjában szeregel Tusnéd, Gyimes. Gyilkos-tó. Szárkegy. Ditró és Borszés. Vangel az országos földrajzi társaság ülésén 200—300 vetített képből fog beszámolni a tudós világ előtt az expedició eredményéről. Örvendünk, hogy végre vármegyénk faunája és fiórája magára vonta a természettudósok figyelmét.

G S A R N O K.

Tisztás hegyorom, sziget . .

Ha úgy néha lehunyom a szememet, hogy visszaidézzem mult életem emlékeit, egy hosszú, egyhangú utat rajzol elém a képzeletem, olyanformát, a milyen valami mocsaras északi tájékon víz keresztül. Elül az egyre keskenyedő meszeség vész a szemhatárba, hátul ugyancsak az, két oldalatt annak rendje szerint árok, s túl rajszürke, gyér, csenevész fenyves. Versztről-versztre, mérőföldszámra, a meddig csak a szemed ellát, mindig ez az unalmas, lapos egyformaság. Nem kerül szemed elé változatosság okáért se szelid hegyecske, se kéklő tavacska.

A milyen a lelked állapotja, mikor egy efféle uton egymagad bolyongsz, éppen olyan sokszor, ha élted eliramlott éveit idézgeted vissza. Javarezsben nem volt biz, a' más, mint szürke hétköznapi munkák örökké egyforma körforgása, verejtékes vergődés egyik foglalatosságtól a másik szakasztott olyanhoz, akárcsak az egyik versztrúdjától a másikhoz. Nem volt az út meszgyéjén az örömmek egyetleneg állandó tanyája sem. Csak a megdült gyp imitt-amott az árok partján mutatja a helyet, a hol elbágyadt tested néha-néha megpihent.

Hébe-hoba mégis az északi tájék rónaságán is hegynek vág az út. És életünkben is vannak itt-ott vasárnapi perczek, mint a vad erdő közepett a tisztás, lapály közepett a hegyorom, tenger közepett a sziget. Ezeken a vándor lelke olyan kész-örömet el-elidőzik még akkor is, mikor már réges-régen elmaradoztak a háta mögött, és mi reménye sincsen, hogy valaha visszakerüljön közéjük.

Pedig szomorkások az ilyen perczek és sóvár vágyak rejtekeznek bennük. És mégis jó szívvél emlékezünk rájuk. Megfinomúlnak, megtisztúlnak és vágyat ébresztenek bennünk egység, összhang és béke után.

Sok, sok év folyt le már azóta.

Őszbe hajló nyár utólja volt, augusztus dereka. Kezembe vettem a vándorbotot, hogy útnak eredjek az apostolok lovain; egy kicsiny hajócska elvitt a Templom-faluhoz, és onnan neki vágtam a határszéli megye mentén azoknak a félreeső Halom-falvákban melyeknek sárgulló rozsa-földjei és rozsdálló irtványai mérődekre elragyognak, Oda, azokhoz a bárdolatlan, de szilárd alkotású tanyai házakhoz, a hová még senki sem jutott el tengelyen; és a melyeknek legelőin mindenáldott nyáron végig-czammog dörmög a rengeteg maczkója, oda húzított a szívem. A templom-néppel elsőben egy alkonyat áhitatos csöndjében evezgetve tova-siklottunk apró tavacskákon és keskeny, pázsitos partu folyócskákon elbándukoltunk a vizesékek mellett, aztán újból csónakra szálltunk, és mikor este ránk setétedett, bevitórláztunk valamelyik kerület közös kikötőjébe.

A parton álló kunyhótól aztán másnap reggel szépen neki-indultam gyalogszerrel. Nem volt utazásomnak semmi, de semmi célja egyéb, mint bolyongani az erdő-koszoruzta, keskeny, kanyargós utakon, és hagyni, hogy vigyenek, a merre csak akarnak. Ha valami takaros házikó akadt a szemembe, és egy kedves kis ösvény csábitólag hívogatott feléje, biz' én szíves örömet engedtem neki' és ha már az este rám köszöntött, bekocogtam éjjeli szállásért.

Azért vettem a nyakamba vándor-tarisznyámat, mert már torkig voltam környezetemmel. Futottam, menekültem a ki városka utcainak unalmas emberi, örökké egyforma arcaival. Szívemben közöttük úgy sorvadoztak, senyvedeztek az érzelmek: valami távoli vágy és valóságatlan remény rágódott gyökerökön. Miéle vágy és miéle remény? Azt bizony magam sem tudtam, Homályos volt és szó nélkül való. Csak ott kinlódott, nyomorgott a régi emlékekben, melyeknek kiszáradt gyökerécen nem volt többé éltető nedv, hogy újra kihajtsom. A saját gondolataimban sem telt valami nagy örömmel. Ott vergődtek, nyöszörögtek szárnyszegetten a föld közelében, és csak nem jött valami friss, balsamos hatás, mely a környezett szemhatára fölébe emelte volna őket.

De a mint ott lépegettem az ösvény mentében, a mely majd egy lombos erdő hűs ölében kanyargott tova, majd lejtősebb földek nyirkos harasztjába mélyedt, és néha már csak egy hosszabban fektetett fáva keskenyedve vitt egy-egy mocsaras mélyedésen át, ágy éreztem, mintha minden izról-izre kezdett volna megújulni bennem. A mint körül-köre szökdécseltem, izmaim megfrissültek, testem meghajlékonyodott. Milyen gyönyörűséget kezdtem már lelteni mieden istenadta mohos kövecskében utamnak minden új fordulattában, a mely majd egy ragyogó, verőfényes irtásföldet tárt elém, majd egy setét fenyves tátongó fekete torkába vezetett! Milyen gyönyörűséget leltem már mieden ágos-bogas, korhad, odvas fatuskóban, melyben edy-egy har-kály nagy kopogva belecimpaszkodott, közbe-közbe egy-egy hosszú' harsány füttyöt eregetve!

(Folyt köv.)

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghűlést

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjegyét — a halászt — kerjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára
2 K 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Szíves figyelmét felhívom a helyi és vidéki n. é. közönségnek 8 év óta Csikszeredában fenálló

könyvkötészetemre

hol minden e szakmába vágó munkák kellő szakértelemmel végeztenek. — Szép munka, tartós és jutányos árak. Szíves pártfogást kéri alázatos tisztelettel

Szemerjay Ferenc,
könyvkötő-mester.

ISKOLAI CIKKEK

UGYMIND:

TANKÖNYVEK
rajzeszközök és
füzetek, irkák,
körzők, festékek,
táskák, szijjak,
mindennemű
iskolai felszerelés

Nagy választékban,
olcsó árban, szolid és
pontos kiszolgálás
mellett kaphatók:

Szvoboda Miklós

könyvkereskedésében

Csikszeredán (Fötér).

Ujdonságok

mindennemű dobo-
zos levélpapírokban

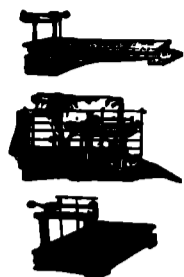
Répáti gyógysápanyú
naponta friss töltésben kapható Niszel
Lőrinc és Testvére kereskedésében
Csíkszeredán.

Porcellán Puder

csak akkor valódi,
ha az Amerikai Porcellán Puder Rész-
vénytársaság hivatalos védjegye rajta
van. Ugy mindennemű amerikai
kozmetikai cikkek, mint amerikai arc
Habcrém ára 4 korona. Urhölgyek
szappan 1 korona 50 fillér.
A puder eredeti csomagolásban 5
és 3 koronás dobozban van forga-
lomban. — Mintakövet ára 30 fillér,
melyen a Chicágó is olvasható, az
nem valódi.
Mindennemű kül- és belföldi illat-
szerek kapkátók:
F. EKETE VILMOS illatszertárban

**HESZ-féle
mérlegek**

ipari, gazdasági hasz-
nálatra, mint: sze-
kér-, maris-, raklár-
százados, lizedes és
toló súlymérlegek. —
Elismert kitűnő el-
sőrendű gyártmány,
mely valamennyi
megküldetett kiállí-
táson legmagasabb

díjban részesített

HESZ VIKTOR
I. Erd. hidmérleggyára Nagyszeben
Árlapok ingyen és díjmentesen küld.

SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kétségtelenül leghőbb vágya,
hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját
elérhesse, megragad minden alkalmat, a leg-
képtelenebb dolgokkal kengetve arcát. — A
legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert

nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezé-
leg, sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy-
hogyan igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz,
hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-
Crème-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy
ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztátalansága (szeptő, májfolt, kiütések
stb.) ellen páratlanul és csodálatosan ható szert utánozzák. — Természetes, hogy ez
senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint
a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bizta, hanem minden
egyedül magánál állította elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgo-
zása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. — Óvakodjunk tehát arcunkat
mindenfélével kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hir-
neves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépi-
tésére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szépítőszert a Földes-féle Margit-
Crème, mely már 4—5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a
szeptőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrráktát, mitesszert, arc- és kézvörösséget. Az
arc ideális szép, üde és ifjú lesz s amellyel a Margit-Crème teljesen ártalmatlan.

Egy téglény ára 1 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér,
rózsa és crème színben) 1 K. 20 fillér. — Ezen szerek mindegyike külön is használ-
ható. — A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában,
ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes
Kelemen gyógyszerész, Arad.

Főraktár Csíkszeredán: Gözsy Árpád gyógyszerésznél.

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTEREM!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai
modern kornak megfelelő és kényelmesen berendezett teljesen új

Fényképezési és Festészeti Műtermet

nyitottam Potoczky Pál kereskedő ur udvarán, (Nagy Gyula keres-
kedő ur átellenében.) Műtermemben az itt eddig nem készített
legművészebb kivitelű képek készülnek, ugymint: fényes,
platinált többféle színes, továbbá selyem és bársonyra szintén
többféle színben. Porcellánra stb. és a már meglévő legkisebb
régie képekről életnagyságig bromézüst és olajban nagyítok.

**Gyulai Ferenc fényképész Csik-
szereda.**

Felvételek borult időben és ünnepeken is eszközöltetnek
reggel 9 órától délután 6 óráig. — És mindezt oly művészi
kivitelben, hogy a legmagasabb műértő igényeknek is megfelel.
— Kívánatra vidékre is kirándulók. — Kereskedők részére táj-
képes levelezőlapokat szállítok és hozzá felvételeket is eszközölök.

Gurahonczy Portland Cement és földélcserép, nyergesujfalusi Román Cement határtalan tar-
tósága, legol-
csőbb áron kapható nagy és kis mennyiségben az egyesült Cementgyárak bizományi
raktárába, Csíkszeredán
Wender Dávidnál.
Raktár és iroda: Rákóczi-utca, (a nagy dohánytözsdevel szembe.)

Nyomatott a Székelység könyvnyomdájában, Szvoboda Miklósnál. Csíkszeredában 1907.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

JAKAB JÓZSEF

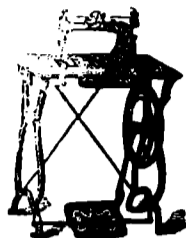
POLGÁRI ÉS EGYENRUHA KÉSZÍTŐ, CSIKSZEREDA (Fötér).

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni a nagyjérdemű közönségnek, hogy

FÉRFISZABÓ ÜZLETEMBEN

A LEGJOBB DIVATOS HAZAI GYÁRTMÁNYU gypju és kamgarn SZÖVETEKBŐL NAGY RAKTÁRT TARTOK

melyekből a legcsinosabb kivitelben öltönyöket olcsó árak mellett készítek. — Nemkülönböztetve nagy raktárt tartok még mindenféle egyenruházati szövetekből is; elvállalok katonai, vasúti s egyéb egyenruhák a leg rövidebb idő alatt elkészítését

**SINGER-FÉLE
VARRÓGÉPEKET**

gyári áron, három évi jótállás mellett, havi részletfizetéssel.

Ajánlom továbbá a nálam raktáron levő és

nagy kelendőségnek örvendő karikahajós patent

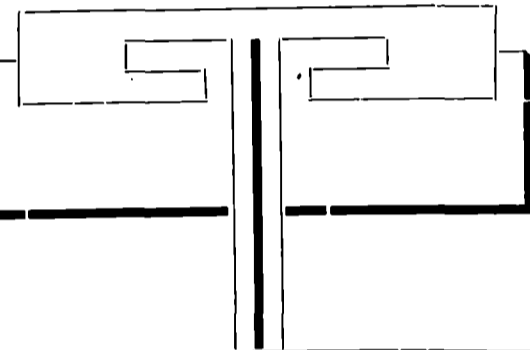
Ugyszintén nálam olcsón beszerezhetők a géphez szükséges mindenféle kellekék, u. m. szíjjak, olajozók, csavarhuzók, hajók stb.

kiváló tisztelettel

Jakab József.

Legnagyobb divatos ruhakelme raktár!

Könyvnyomdai

munkák, u. m.: kereske-
delmi, ipari és társadalmi
célokra szükséges nyom-
tatványok, nagyobb terje-
delmű művek folyóiratok
meghívók, gyászjelenté-
sek, névjegyek csakis leg-
izlésebb, legolcsóbb,
szakszerűség tekintel-
ben kifogástalanul —
Szvoboda Miklós-nál
(Csíkszereda) készülnek
ugyanolyan kapható min-
den, — a könyvkeres-
kedéshez tartozó cikkek.

**Levelező-
Lapok**

tájképek, fény-
kép-le nyomatauk,
kézi festésiek
nagy és szép
választékban
kaphatók lapunk
kiadójánál:
Szvoboda
Miklósnál
Csíkszeredában

FISCHER és TÁRSA NAGYENYED
(FA és SZŐLŐISKOLÁK)

150.000 GYÜMÖLCSFA CSEMETE, 1000.000 SZŐLŐ OLTVÁNY
1000.000 GYÜMÖLCSFA - ALANY, EUROPAI ÉS AMERIKAI SIMA,
1000.000 ELŐ SÖVÉNY CSEMETE, ÉS GYÖKERES VESSZŐ.
SÉTÁNYFAK DISZCERJEK, ÁRBEJYZÉK ÉS MIVELÉSI UTASI-
RŐZSAK TÜLEVLUFÁK STB. TÁS INGYEN.

**HÖLGYEK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETLEN Földes-féle
LEGJOBB SZÉPÍTŐSZER A**

Páratlan és csodás hatású! **MARGIT Grème** Óvakodjunk az utánzásoktól!

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeptőt, májfoltot, pattanást, bőrráktát, (Mitteker) és minden más bőrbajt. Kicsimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít. Ára: kis tégl 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit-tögpép 1 kor., Margit-arcvíz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és illatzerkereskedésben. Posta utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett utánküldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Raktár: Helyt Gözsy Árpádnál. Gy.-Sztmiklóson Vákár Firéreknel